

BDP

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 223
Tarih: 23.02.2010

10/655

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde askerlik hizmetini yapmış kişilerin görev başında yaşamış olduğu travma ve bu travmanın görev sonrası sivil yaşamlarına ve topluma etkilerinin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105' inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

1-SELAHATTİN DEMİRTAŞ	DİYARBAKIR
2-GÜLTAN KIŞANAK	DİYARBAKIR
3-AYLA AKAT ATA	BATMAN
4-BENGİ YILDIZ	BATMAN
5-AKIN BİRDAL	DİYARBAKIR
6-EMİNE AYNA	MARDİN
7-FATMA KURTULAN	VAN
8-HASİP KAPLAN	ŞIRNAK
9-HAMİT GEYLANİ	HAKKARİ
10-İBRAHİM BİNİCİ	ŞANLIURFA
11-M. NURİ YAMAN	MUŞ
12-MEHMET NEZİR KARABAŞ	BİTLİS
13-MEHMET UFUK URAS	İSTANBUL
14-OSMAN ÖZÇELİK	SİİRT
15-ÖZDAL ÜÇER	VAN
16-PERVİN BULDAN	İĞDIR
17-SEBAHAT TUNCEL	İSTANBUL
18-SEVAHİR BAYINDIR	ŞIRNAK
19-SIRRI SAKIK	MUŞ
20-ŞERAFETTİN HALİS	TUNCELİ

GEREKÇE ÖZET

Dünya Psikoloji literatüründe Travma Sonrası Stres Bozukluğu olarak bilinen TSSB, olağan insan deneyimlerinin çok dışında yaşanan ve bu deneyimden geçen, hemen herkes için sıkıntı kaynağı olabilecek bir olayın ardından gelişen psikiyatrik belirtiler olarak tanımlamaktadır. TSSB'nin bu tanımından yola çıkarak, en önemli belirleyicisinin yaşanan travmatik deneyim olduğu ve bu deneyimin kişinin yaşamını veya fizik bütünlüğünü tehdit eden durumlara yol açtığıdır. Bu durumun özellikle savaş yada çatışma bölgelerinde bulunan kişilerde yoğun olarak görüldüğü yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur.

Kısa bir süre önce, Dağlıca Tabur Komutanlığı'nda askerliğini yapan eski komando Şafak Köksal'ın Zonguldak Çaycuma'da gerçekleştirdiği aile katliamı dikkatleri, askerlik görevini Doğu ve Güneydoğu gibi çatışmalı bölgelerde yapan kişilerin üzerine çekmiştir. Zonguldak Çaycuma'da yaşanan olayının en önemli nedenlerinden birisi olarak görülen ve "güneydoğu sendromu" olarak tanımlanan bu olay, bölgede yaşanan olaylara tanık olan, çatışmalara katılan kişilerin yaşamış olduğu travmanın askerlik sonrası da devam ettiğinin göstergesi olarak kabul edilmektedir. Son otuz yıldır yaşanan çatışmanın bölgede görev yapan askerlerin üzerinde bıraktığı etki sınırlı sayıdaki araştırmalarla da ortaya konmuştur.

Bu araştırmalardan biri, 1992 yılında GATA bünyesinde ikisi asker kökenli biri sivil üç psikiyatrist tarafından gerçekleştirilen ve 1995 yılında Nöropsikiyatri Arşivi dergisinde yayımlanan "Güneydoğu'da Görev Yapan Askeri Popülasyonda Görülen Travma Sonrası Stress Bozukluğu Üzerine Bir Çalışma" başlıklı araştırmadır. Araştırma 1992'den önceki son üç yılda, Güneydoğu'da görev yapan askerlerde "Travma Sonrası Stress Bozukluğu"nun görülme sıklığının üç kat arttığını göstermektedir.

GATA'da yapılan bir başka araştırma ise, Doktor Ulvi Reha Yılmaz'ın 'Çatışma bölgesinde görev yapan ve GATA Psikiyatri Anabilim Dalı'na başvuran askeri personelde, silahlı çatışmaya katılacak olmanın stresi ile silahlı çatışmaya katılmış olmanın psikopatolojik etkilerinin araştırılması ve çatışma sonrası psikolojik durumun incelenmesi' başlıklı uzmanlık tezidir. Yapılan bu çalışmanın önemli sonuçlarından biri, Doğu ve Güneydoğu Anadolu

bölgelerinde görev yapan askerlerde TSBB belirtilerine yüzde 27.8 oranında rastlanmış olmasıdır. Diğer ilginç bir saptama ise psikolojik bozuklukların, bölgede çatışmaya katılan askerlerden çok çatışmaya katılmamış askerler arasında görülmüş olmasıdır. Yine Güneydoğu' da görev yapan askerlerin yüzde 21.19' unun uykuya dalma güçlüğü, yüzde 18.61' inin çabuk sinirlenme ve öfke patlamaları gösterdiği, yüzde 14.14' ünün kendisini her an tetikte gibi hissettiği, yüzde 13.05' inin suçluluk duygusu hissettiği, yüzde 12.8' inin olayları hatırlatan durumlarda otonom belirtiler gördüğü, yüzde 12.78' inin düşüncelerini yoğunlaştırmada zorluk çektiği, yüzde 12.76' sının aşırı irkilme tepkisi gösterdiği, yüzde 11.18' inin olayı tekrar tekrar hatırladığı, yüzde 10.8' inin olayı rüyasında gördüğü, yüzde 10.54' ünün olayı hatırlatan durumlarda psikolojik sıkıntı çektiği, yüzde 10.31' inin olayı yeniden yaşıyormuş gibi hissettiği ve davrandığı, yüzde 10.23' ünün olayı hatırlatan ortamlardan uzaklaştığı, yüzde 10' unun etrafı ile eskisi gibi ilgilenmediği, yüzde 9.55' inin geleceğinin kalmadığı duygusuna kapıldığı, yüzde 9.26' sının insanlardan uzaklaştığı, yüzde 8.66' sının ise olayın en önemli bir bölümünü hatırlayamadıkları tespit edilmiştir.

Yine Nadire Mater'in yazmış olduğu ve hakkında toplatma kararı verilen Mehmedin Kitabı, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde askerlik yapmış kişilerin yaşamış olduğu travmayı ortaya koyan önemli diğer bir çalışmadır.

Konu ile ilgili yapılmış araştırmalar, çatışmanın neden olduğu travmanın etkilerinin, travmayı doğrudan yaşayan kişiden başlayarak, kişinin ailesini, arkadaşlarını, yakınlarını ve giderek bütün toplumu etkileyen değişik boyutları ve sonuçları karşısında yetersiz kalmaktadır.